ไอเดียใหม่ ทำสวนผักลอยน้ำจากผักตบชวา

นำเสนอเมื่อ : 26 พ.ย. 2552

ไอเดียใหม่ ทำสวนผักลอยน้ำจากผักตบชวา
ผักตบชวาไม่ไร้ค่าอีกต่อไป แปลงปลูกผักลอยน้ำที่ลุ่มน้ำปากพนัง
วันนี้มีเรื่องเล่าจากการทำงานในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังมาเล่าให้ฟังค่ะ
หลายคนอาจสงสัยว่าลุ่มน้ำปากพนังเกี่ยวข้องอะไรกับการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง จริงๆ แล้ว ขอบเขตของชายฝั่งกว้างกว่าที่มองเห็นด้วยสายตา ไม่ใช่จบแค่ชายหาด
น้ำเค็ม(หรือน้ำทะเล) รุกตัวไปถึงไหน
หน้าที่ของนักจัดการชายฝั่งก็ต้องตามไปถึงที่นั่นค่ะ
และในทางกลับกันระบบนิเวศไหนที่จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชายฝั่ง
เราในฐานะนักจัดการชายฝั่งก็ขอเข้าไปร่วมเอี่ยวด้วยคะ
เดี๋ยวจะแปลกใจขึ้นไปอีกเมื่อรู้ว่าการจัดการชายฝั่งไปเกี่ยวข้องอะไรกับผักตบชวา...
ก็เพราะพื้นที่ชายฝั่งของลุ่มน้ำปากพนังมีความใกล้ชิดกับระบบชลประทาน
แล้วในคลองชลประทานก็มีผักตบชวาเยอะมากคะ
กรมชลประทานเสียงบประมาณปีละหลายล้านเพื่อจัดเก็บผักตบชวาขึ้นมาไว้บนฝั่ง
พบว่าในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ในลำคลอง 19 สาขา มีปริมาณผักตบชวาถึง 76,540 ตัน
ในช่วงแรกๆ นักวิจัยของสถาบันทรัพยากรชายฝั่งเห็นโอกาสของวัตถุดิบนี้
จึงขับเคลื่อนกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาสให้มีอาชีพจากการทำปุ๋ยหมักจากผักตบชวา
โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กปร. ตอนนี้ปุ๋ยจากผักตบชวามีการขายในชุมชน
กระสอบละ 50 บาท ซึ่งเป็นราคาต่ำกว่าต้นทุน ไม่ได้หวังผลกำไร
โดยประโยชน์ที่แตกต่างจากปุ๋ยอินทรีย์ทั่วไป คือมีไนโตรเจนสูงกว่าปกติ
(เพราะผักตบชวามีธาตุอาหารในตัวของมันอยู่แล้ว)

ปัญหาอยู่ที่ว่าผักตบชวามีเส้นใยที่เหนียวมาก ต้องสับก่อนที่จะทำการย่อยสลาย และใช้เวลานานในการหมักกองปุ๋ย จึงได้เกิดความคิดในการทำ “แปลงผักลอยน้ำ” ขึ้นมา
โดยใช้ผักตบชวาที่อัดแน่นจนเป็นแปลงสำหรับปลูกผัก
วิธีการทำแปลงผักเริ่มจากนำไม้ไผ่มากั้นเป็นบล็อค
แล้วรวบรวมผักตบชวาและทำการอัดแน่นเข้าด้วยกันในขณะที่ผักตบชวายังลอยอยู่ในน้ำ อัดให้ได้ขนาดกว้าง 2 เมตร ยาว 8 เมตร เมื่อได้ความหนาประมาณ 20-30 เซนติเมตร
ให้คนขึ้นไปใช้เท้าเหยียบและเดินไปมาเพื่ออัดให้แพผักตบแน่นและคงทนต่อการใช้งาน
ทำแบบนี้เป็นชั้นๆ ทุกระยะ 20 เซนติเมตร จนได้ความหนาประมาณ 1 เมตร
เมื่อหนาได้ที่แล้วจะใช้มีดสับผิวด้านบนให้ใบผักตบละเอียดและสะดวกต่อการเพาะปลูกพืช ในการทำแปลงผัก 1 แปลง ใช้เวลาประมาณ 3 ชั่วโมง

ใช้ผักตบชวาคิดเป็นน้ำหนักประมาณ 2,000 กิโลกรรม (ไม่รวมน้ำหนักของน้ำ)

ข้อดีของแปลงผักลอยน้ำ คือ ไม่ต้องลงทุนสูง
ไม่เปลืองแรงคนเพราะไม่ต้องรดน้ำ ไม่ต้องใส่ปุ๋ย เนื่องจากปุ๋ยมีอยู่แล้วตามธรรมชาติ
และไม่ต้องฉีดยาฆ่าแมลงและข้อดียิ่งไปกว่านั้นคือ ผักตบชวาที่ใช้ทำแปลง
เมื่อหมดรอบการใช้ปลูกผัก (3-4 รอบตามชนิดของผัก) แล้ว
สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยอินทรีย์ต่อไปได้อีก (ทุนระยะเวลาการย่อยสลาย)
โดยนำมาผสมกับมูลสัตว์ท้องถิ่นที่มีอยู่ เติมหัวเชื้อจุลินทรีย์ และกากน้ำตาล
ใช้เวลาหมัก 2 สัปดาห์ ก็สามารถใช้ได้แล้ว ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการดังกล่าว
สามารถช่วยลดปริมาณผักตบชวาตามแม่น้ำลำคลอง
เป็นแปลงเพาะปลูกสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีพื้นที่เพาะปลูกหรืออาศัยอยู่ในพื้นที่น้ำท่วมขัง
เป็นระยะเวลานาน
รวมทั้งเหมาะสมสำหรับเกษตรกรที่ไม่ค่อยมีเวลาดูแลแปลงเพาะปลูก
ใครชอบไอเดียนี้ก็นำไปใช้ในพื้นที่อื่นๆ ได้นะคะ
แล้วช่วยบอกกล่าวเล่าสู่กันฟังด้วยนะคะ
กิจกรรมนี้เป็นหนึ่งในโครงการตอบสนองพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ของสถาบันทรัพยากรชายฝั่ง
ดำเนินงานโดยศูนย์บริการการมีส่วนร่วมชุมชนท้องถิ่นลุ่มน้ำปากพนัง
ซึ่งเป็นสถานีย่อยในพื้นที่ของสถาบันคะ *ข้อมูลเพิ่มเติมผักที่ใช้ปลูกได้ผลค่อนข้างดี*
ได้แก่ แตงกวา ผักกาด ผักคะน้า และผักบุ้งจีน
ระยะเวลาในการเพาะปลูกจนสามารถเก็บเกี่ยวประมาณ 25-40 วัน
ตามชนิดของผักผักบุ้งจีน ใช้เวลาปลูก 25-30 วัน ได้ผลผลิต 40-50 กก.ต่อแปลง
จำหน่ายได้ 800-1,000 บาทต่อแปลงแตกกวา ใช้เวลาปลูก 30 วัน ได้ผลผลิต 50
กก.ต่อแปลง จำหน่ายได้ 1,000
บาทต่อแปลง การปลูกสามารถทำได้ทันทีหลังจากทำกองเสร็จ ไม่มีการใช้สารเคมีต่างๆ
เลย ทำให้เป็นผักที่ปลอดภัยจากสารพิษอย่างสิ้นเชิง
อีกทั้งยังไม่พบการระบาดของโรคแมลงต่างๆ ด้วย ต้นทุนในการดำเนินการทำแปลงผัก
ค่าแรงคนงาน 100 บาทต่อคนต่อวัน คนงาน 6 คนสามารถทำแปลงได้ 2 แปลง
ค่าพันธุ์ผักที่ใช้ปลูก 30 บาทต่อแปลง ค่าปุ๋ยและอุปกรณ์การเพาะชำกล้าแปลงละ 50
บาท รวมต้นทุนทั้งสิ้น 380 บาทต่อแปลง แปลงผักสามารถใช้ได้ 3-4 รอบ
หรือประมาณ 6 เดือน

หมวดหมู่: บริการวิชาการ

คำสำคัญ: สถาบันทรัพยากรชายฝั่ง corin แปลงผักลอยน้ำ การจัดการผักตบชาว

นวัตกรรม อาชีพทางเลือก ลุ่มน้ำปากพนัง โครงการพระราชดำริ

ชม!!!นวัตกรรม"สวนลอยน้ำ" ในงานราชมงคลรักษ์เหลืองจันท์ วันดอกไม้บาน ครั้งที่9

ในวันที่ 12-16 กุมภาพันธ์ 2553 โดยสาขาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี (ติดตอสอบถาม 0871381099).....

